

ANMELDELSER

Hernández Alfaro, Federico, editor: *Controversial Issues in Implant Dentistry*

Dette er en godt illustrert bok om kliniske utfordringer der det ikke nødvendigvis finnes veldokumenterte behandlingsalternativer.

Boka henvender seg primært til spesialister i periodonti eller oral kirurgi eller allmenntannleger med spesiell interesse for avansert implantatbehandling. Boken ønsker å besvare en rekke ambisiøse spørsmål en kliniker vil stille seg når det ikke er mulig å følge en fastlagt protokoll. *Controversial Issues in Implant Dentistry* er dermed i all hovedsak en bok for kliniker som ønsker et bredere innblikk i temaer som det fremdeles ikke finnes klare, evidensbaserte svar på.

Boken består av 11 kapitler og belyser like mange temaer innen implantoologi, blant annet betydningen av implantatens design og overflate, korte implantater, behandling av ekstraksjonsalveoler, behandling av peri-implantitt, bruk av biomaterialer og ben- og vevsregenerasjon. Hvert kapittel begynner med en introduksjon med bakgrunnsinformasjon for å belyse problemstillingen. Deretter følger en ryddig og oversiktlig inndeling i undertemaer som leder frem til konklusjoner eller kliniske anbefalinger. Enkelte kapitler har avsnitt med kliniske kasus og/eller tegnede illustrasjoner som beskriver forfatterens anbefalte teknikker og ideer.

Med tanke på at boken omhandler temaer der det er vanskelig å finne referanser som direkte besvarer de spørsmål en søker, blir innholdet naturligvis noe influert av forfatterens fortolkning av litteraturen. Samtlige forfattere har tilknytning til universitetsmiljøene i Spania og kan dermed være farget av teknikker og behandlingstradisjoner fra sitt hjemland. Allikevel må

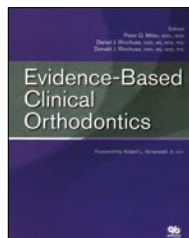
det understrekes at referanselistene er utfyllende og representerer et bredt spekter av internasjonal forskning.

Jeg vil anbefale denne boken som et nyttig verktøy i en krevende klinisk hverdag – ikke som en oppskriftsbok som gir fasit for enhver problemstilling relatert til implantatbehandling, men en grundig innføring i kliniske utfordringer og mulige løsninger på vanskelige problemer.

Odd Carsten Kolsland

London: Quintessence books: 2013. 264 sider, 575 illustrasjoner. ISBN 978-1-85097-234-1.

Peter G Miles, Daniel J Rinchuse and Donald J. Rinchuse, editors: *Evidence-Based Clinical Orthodontics*

Denne boka er en gullgrube for dem som vil holde seg oppdatert i forskningsbasert kjeveortopedisk diagnostikk og behandling.

Evidence-based behandling har blitt et slagord innen all moderne medisin og odontologi. Så også innen kjeveortopedien. En av den gode forskningen blir imidlertid ignorert fordi markedskrefter med kun profittmotive dikterer hva slags behandlingsfilosofi, apparater og bio-

mekanikk vi skal bruke. Standardiserte behandlingsprinsipper uten forankring i biologien, og som kan utføres raskt og effektivt av hjelpepersonell, markedsføres på spektakulær måte med selekterte case-reports av pratmakere («in my hands») med kun en ferniss av evidence. Gitt at evolusjonsforskerne har rett i at mennesket ikke er evolvert til å forstå statistikk, men gjennom tusener av år har trukket konklusjoner ut fra enkeltobservasjoner, ligger veien åpen for «survival of the fittest» innen markedsføring.

Foreliggende bok hilses derfor velkommen for på en forbilledlig måte ikke bare å presentere og diskutere evidens for relevante kliniske emner, men også å ta opp uenigheter i kjeveortopedien. Boken gir dessuten god innsikt i hvordan man skal vurdere litteraturen med tanke på «quality evidence».

Målgruppen er alle som er involvert i diagnostikk og behandling av malokklusjoner, også i et interdisiplinært perspektiv. Spesialistkandidater vil ha stor nytte av boken, likeledes de som ønsker å imponere kolleger eller kursgivere med overraskende spørsmål og kommentarer.

Boken er delt inn i 13 kapitler der det første kapitlet diskuterer hva som menes med evidensbasert klinisk praksis. Så følger kapitler om tidlig diagnostikk og behandling, bonding, bruk av kjeveortopediske buer, CI II og CL III behandling, asymmetrier, bruk av for-

Nye bøker og anmeldelser

Tidendes redaksjon mottar et stort antall bøker, både om odontologi og andre fagområder innen helse, samt helse og samfunn med ulike vinklinger, fra forlag i inn- og utland. Mange av disse er det ikke aktuelt for Tidende å anmelde, mens mange sendes til anmeldelse. Det blir derfor jevnlig anmeldt et antall bøker i Tidende under Boknytt. Ofte går det imidlertid noe tid fra boken kommer ut til anmeldelsen foreligger.

For å gjøre bokutgivelser kjent for Tidendes lesere, presenterer vi bøker, både odontologiske fagbøker og de som omhandler andre temaer, med en kort omtale basert på vaskeseddelen fra forlaget, under vignetten Nye bøker. Presentasjonen kommer på det språket boken er skrevet; det være seg norsk, svensk, dansk eller engelsk, og er ledsaget av et bilde av bokens forside.

En presentasjon under Nye bøker i Tidende er ingen garanti for at det kommer en anmeldelse av boken senere, samtidig som det heller ikke utelukker en anmeldelse i en senere utgave.

ankringsskruer, diagnostikk og behandling av impakterte hjørnetenner, rotresorpsjonsproblematikken, TMD, retensjon og stabilitet og et futuristisk kapittel om hvordan man muligens kan speede opp tannforflytning. Dessuten er det en egen memoriam-omtale av en av forfatterne som tragisk nok falt ned fra Karlsbroen i Praha og døde under en kjeveortopedisk (!) kongress.

Kapitlet om tidlig behandling diskuterer litteraturen omkring det kontroversielle emnet to-fase behandling med innledende bruk av funksjonsapparat eller fast apparatur. I Norge flyter vanligvis de to fasene over i hverandre, mens i andre land kan fase én starte svært tidlig. Svært tidlig behandling av skeletale avvik har vist seg lite stabile, og dette influerer nok på konklusjonene, særlig i amerikansk litteratur. Men de konkluderer med at kanskje 10–20 prosent av pasientene kan ha nytte av et slikt opplegg selv om vanskeligheten består i å identifisere de rette pasientene.

Kapitlet om diagnostikk av impakterte hjørnetenner fremhever nyere forskning som viser at interseptiv behandling med tidlig ekstraksjon av melkehjørnetennene i kombinasjon med headgear/RME eller TPB løser problemet i opptil 80 prosent av tilfellene. Dette er nye studier som alle bør merke seg.

Kapitlet om ekstraksjons- eller nonex-behandling av Cl II malokklusjoner diskuterer egentlig hvilken type apparatur som er mest effektiv når avgjørelsen er tatt. Her diskuteres altså ikke indikasjonene for ex/non-ex.

Boken er på vel 200 sider og er lettest med delikate bilder og figurer. Etter hvert kapittel er det en oppsummering av det viktigste (summary points) og supplerende referanselister.

Dette er en bok man blir glad over å ha lest.

Bjørn Øgaard

London: Quintessence books: 2012. 220 sider, 590 illustrasjoner. ISBN 978-0-86715-564-8.

Påfyll for tannhelsepersonell

■ Karin Sjögren og Claes Virdeborn: Hälsofrämjande tandvård

Mange av oss anbefaler pasienter å unngå å skylle etter tannpussen for å få best mulig effekt av fluoren i tannpastaen. Denne ideen stammer fra Karin Sjögrens forskning på 90-tallet. Men hun har forlatt forskningen og sammen med periodontisten Claes Virdeborn har hun skrevet en innholdsrik bok om helsefremmende tannpleie. I forordet sies det at boken er rettet mot «alla som är verksamma i tandvården i Sverige». Vi, her på den andre siden av kjølen, har tradisjon for å kikke «söta bror» i kortene. Kanskje har vi noe å lære også her? Boken handler i stor grad om kommunikasjon og temaet er tannhelse. Vil du vite hva «salutogenese» står for, så gir boken svaret. Forfatterne ønsker å fortelle hvordan vi kan lære den friske å forbli frisk og den syke å bli friskere. Gjennom fem kapitler får vi vite hva det vil si å arbeide helsefremmende, hvordan vi kommuniserer dette budskapet til våre pasienter, hvordan forholde seg til dagens sosiale medier og hvordan skal vi tilpasse vårt daglige arbeidsmiljø til det beste for pasienten. Det siste kapitlet handler om tilpassninger av det helsefremmende budskapet for odontologiske forhold.

Boken er lettest og tiltalende. Enkle figurer og fin layout bryter opp teksten på en behagelig måte. Forfatterne tyr til sitater for å illustrere mange av sine poenger, og det gir også leseren grunnlag for litt refleksjon på egen hånd. Det skader som kjent ikke.

Forfatterne beskriver helseundersøkelser hos tannlegen, og det er tydelig at dette ikke er uvanlig i Sverige. Blodtrykk og insulinmåling er nevnt som eksempler. Forfatterne koster på seg en pro et contra vurdering, men lar det tydelig skinne gjennom at dette har de tro på. Pasientdialoger brukes i stor grad for å illustrere hvordan kommunikasjonen fungerer i praksis. For mange kan dette sikkert være en fin innføring, men for undertegnede så fungerer det ikke alltid like godt. For meg blir dialogen lett litt kunstig og mangler dermed troverdighet. Men boken inneholder mange fornuftige synspunkter og den

er faglig sett vel forankret i teori på feltet. For den leseren som trenger litt faglig påfyll etter å ha levd etter Helsedirektoratets utmerkede veileder «Tenner for livet», kan dette være livgivende. Tannhelsepersonell har kunnskaper om helsefremmende og forebyggende tiltak som vi plikter å få ut til publikum. Denne boken kan inspirere oss til å gjøre ting riktigere på et område som mange opplever som vanskelig. Boken handler i stor grad om det å få et godt forhold til pasienten – først da kan vi lykkes med vårt budskap. Men får boken oss til å endre vår egen atferd – ja, det kan denne anmelder ikke si noe om. Prøv selv! Målgruppen for boken er hele tannhelseteamet.

Ivar Espelid

Stockholm: Gothia Fortbildning; 2013. 131 sider, heftet. ISBN 978-91-7205-881-1.

■ Rolf Ewers, J. Thomas Lambrecht, editors:

Oral Implants, Bioactivating Concepts

Dette er en interessant bok om bioaktiverende prinsipper relatert til implantatbehandling. Boken er av forfatterne beskrevet som en lærebok omfattende orale implantater og bioaktive-

rende prinsipper, og målgruppen er studenter, assistenter, klinikere og forskere. Dette er i følge forfatterne, bok nummer to. De har tidligere utgitt en bok kalt «Oral and Implant Surgery».

Forfattere av de forskjellige kapitlene synes i hovedsak å være oralkirurger og noen få periodontister fra tyskspråklige land (Tyskland, Sveits og Østerrike).

«Oral Implants, Bioactivating concepts» har seks hovedkapitler, og disse igjen har flere underkapitler: Basic Principles med underkapitler omhandlende cellulær beinfysiologi til bioaktivering av beinmorfogenesen, regenerasjon av beinbiomaterialer og beinreparasjon og human gingival (pato-) fysiologi. Clinical Planning omtaler risikoevaluering av pasienter relatert til implantatbehandling, røntgenologiske teknikker, «platform switching», «facial esthetics engineering», tid for implan-